

Significats impropis de la preposició «a» regida

Josep Ruaix

Darrerament es nota una tendència del castellà, que provoca el corresponent mimetisme en el català, a construir amb la preposició *a* una sèrie de complements regits que tradicionalment, almenys en català, han anat amb *de*. Exemples correctes (per ordre alfabètic de termes regents):

— **contradictori de**: *unes tesis contradictòries d'unes altres* (no «unes tesis contradictòries a unes altres»);

— **cosit de** (en sentit figurat i indicant matèria amb què quelcom se suposa «cosit»): *una serralada cosida de túnels* (no «cosida a túnels»). En canvi: *cosir algú a punyalades* (indicant acció amb què quelcom se suposa «cosit»);

— **diferent de**: *unes circumstàncies molt diferents de les actuals* (no «molt diferents a les actuals»);

— **escapar de**: *escapar de tot control* (no «escapar a tot control»);

— **fer cas de**: *ells no fan cas del seu pare; no fan cas del calendari* (no pas «ells no fan cas al seu pare; no fan cas al calendari»).

Conseqüentment, la pronominalització és amb el pronom feble adverbial *en*, que pot anar, això sí, acompanyat d'un *li* o un *els* com a datius possessius: *ells no li'n fan cas* (dialèctament, *ells no n'hi fan cas*; no «ells no li fan cas»); *ells no en fan cas*;

— **fer cas omís de**: *vosaltres feu cas omís dels nostres consells* (no «feu cas omís als nostres consells»);

— **fer esment de**: *també es pot fer esment de tal altra circumstància* (no «també es pot fer esment a tal altra circumstància»);

— **olor de**: *olor de gas* (no «olor a gas»); en aquest cas, la prep. *a* constitueix pròpiament un gal·licisme,

denunciat també per la normativa castellana);

— **por de** (especialment, **tenir por de**): *tenir por dels enemics* (no «tenir por als enemics»); *creix entre la població la por d'un bany de sang* (no «la por a un bany de sang»). Ara bé, s'ha de reconèixer que pot haver-hi contextos en què la prep. *de* generi ambigüitat (p.e., *la por dels enemics*: ¿la que hom té envers els enemics, o la que els enemics tenen?; en

— **temor de** (cf. *por de*);

— **treure profit de**: *treure profit dels anys* (no «treure profit als anys»).

Semblantment, s'han de construir amb *de* (no amb *a*) les locucions modals *de dos* (p.e., *un secret de dos*) i, en general, *de gust* (p.e., *que vagi de gust; riure de gust; he vingut molt de gust a saludar-vos; menjar de gust; venir [una cosa] de gust; càrrega de gust, no pesa*)¹. També la loc. prepositiva *entorn de* (no «entorn a»; cf. *El català* / 2, p. 168).

I encara, notem que és impròpia la preposició *a* després d'alguns termes comparatius, com:

— **major i menor** (p.e.: «Tal cosa és major a tal altra, o menor a tal altra», per *Tal cosa és major que tal altra, o menor que tal altra*);

— **preferir + infinitiu** (p.e.: «Prefereixo perdre diners a traïr els meus ideals», per *Prefereixo perdre diners que [no pas] traïr els meus ideals*);

— **igual + nexa + demostratiu o possessiu** (p.e.: «Dos triangles iguals a aquest», per *Dos triangles iguals que aquest*; «La teva corbata és igual a la meva»², per *La teva corbata és igual que la meva*). En canvi, és correcte *igual a* quan va seguit d'un altre terme (p.e.: *Dues quantitats iguals a una tercera són iguals entre elles* [ex. del DGLC]. *No hi ha cap home igual a un altre home* [ex. del DL3]).♦

(Extret del llibre *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui* / 1, pp. 45-47)

Faci cas omís dels veïns

el primer cas, el valor del *de* s'anomena de genitiu objectiu, i en el segon, de genitiu subjectiu), cosa que hi justifica l'ús de la prep. *a*: *la por als enemics*. Paral·lelament, també es pot admetre la pronominalització amb els datius.

— **rebuig de**: *es va acordar el rebuig de la seva proposta* (no «el rebuig a la seva proposta»);

— **repàs de**: *cada dia faig un repàs de la premsa* (no «cada dia faig un repàs a la premsa»; però sí que és correcta una frase com *Donarem una repassada al menjador, que hi ha molta pols*);

— **simètric de** (o **amb**): *una figura simètrica d'una altra, o amb una altra* (no «una figura simètrica a una altra»);

¹ Exemples trets del DGLC, del DL3 i del DCVB. Aquest darrer diccionari, en canvi, enregistra el refrany «menjar a gust, i vestir a l'ús». El DCC, a l'hora de donar l'equivalència catalana de la loc. cast. «a gusto», distingeix entre el significat 'con gusto', que resol amb *de gust* (p.e., *he pagat molt de gust*), i el significat 'bien', que resol amb *a gust* (p.e., *trobar-se a gust*). Nosaltres, però, no trobem justificada la distinció i limitariem encara més l'ús de «a gust», que ens sembla poc genuí. Sí que existeix, per contra, la locució prepositiva *a gust de* (p.e., *fer una cosa a gust del consumidor*).

² Aquest exemple és del DGLC, diccionari que, en aquest punt, creiem que s'equivoca. De fet, el DL3 posa aquest exemple: *Un vestit igual que el meu*.